

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatoriului

(Lövész-utca). Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesso lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romanii:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

Cernauti. 11. Fauru. 1874.

Baronulu Eudossiu Hurmuzache capitantul Bucovinei, ilustrulu patriotu Romanu, a repausatu eri. Tierr'a intregu la plange cu profun-da intristare.

Societatea literaria romana.

Acesta perdere lasa in adeveru unu golu cu atatu mai mare, cu catu rapesce intregi nationalitati unu bunu Romanu si unu barbatu din cei mai distinsi. Ellu era ramura acelei classice familie Hurmuzache, flore a Bucovinei, remasitia falnica a vechieloru familie romanesci din acesta nefericita provincia romana. Eudossiu Hurmuzache a ocupatu functiunile celle mai inalte, atatu in Bucovin'a catu si la Vienn'a, folosindu-se totu-dea un'a de inalt'a sa positiune spre a-si servi compatriotii. Ellu era doctoru in dreptu, a fostu presiedinte allu dietei din Bucovin'a, guvernatoriu allu Bucovinei, Senatoru in Camer'a inalta de la Vienn'a, membru allu societati academice romane, culegetoru neobositu de documente originale relative la Romania de prin archivele publice si secretele Europei si, mai presusu de tote, bunu Romanu si stelpu allu nationalitati sale in Bucovin'a.

Ori-ce Romanu va plange dara perderea lui, si lu va pastra cu sanctiunea in amintire, ca unu modelu demnu de imitatu. d, „Rom.“

Semne ominose.

Calletori'a imperatorulu Franciscu Iosifu, la Petropole, fu commentata de tota press'a europeana ca garant'a pazei, de si nu eterne, precum se esprimu domnitorii in tractatele lor, dar cellu pucinu pre cati-va anni inainte si acest'a pentru ca tota lumea este petrunsa de necesitatea sustinerii pazei, de care unele popore au neapperata trebuintia, parte spre a se reculege dupa marile desastre ce au induratu, precum Franci'a si Ostrunguria, parte spre a se poté consolidá, precum Itali'a si Prussi'a, era tote statele celle mice spre a se poté desvoltá inaintandu pre calcea progresului si a civilizatiunii. Sè nu ne miramu dara, daca diaristic'a europeana, conscia misiunii sale, considerandu pacea preste totu, ca cellu mai mare bunu allu omenimei si petrunsa de necesitatea sustinerii pazei, intru impregiarile actuali, insoci cu dulei sunete de pace calletori'a imperatorulu Ostrungariei la Petropole. Se pare inse ca existu omeni si chiaru state, cari nu dorescu pacea, d'in contra staruescu a se folosi bine de situatiunea creata prin ultimulu resbellu; si a se folosi pana inca este timpu, pana candu recolegerea Franciei nu s'au complinitu si pana candu aliantele nu s'a schimbatu. — Se intielege de sine, ca intre aceste state primulu locu occupa Prussi'a, numai d'ins'a poté avé interessulu d'a incurcá Europa in noue resbelle, ba, de vre a pastra spolielle d'in resbellulu trecut, trebe se grabesca a-si assecurá possessiunea lor. Sè nu ne miramu

dara, daca intre sunetele de pace alle diaristicele europene veni a se amestecá unu discantu, ce turburá tota armoni'a. Cárraitur'a betranei babe de August'a („Augsb. allg. Zeitung“) allungá tote illusiunile, nemiel sperantiele, precum gerulu supravenitu pre neasceptate secca si nemicesce granele in germinatiune si florile impupite intr'o mandra di de Maiu.

Diarifulu nemtiescu de August'a Vindeliciloru este organu de confidintia allu Dlu Bismarcku, care adese ori face revellatiunile sale pre acesta calie indirecta. Romanii inca avura ocaziune a cunosce relatiunile de intimitate alle acestui diariu, cu persoane innalte. „Augs. allg. Z.“ chiaru d'in inciuntele caletoriei imperatorulu Franciscu Iosifu la Curtea de Petropole, si-au luat tem'a de studie profunde a supr'a cestiunei orientali, spre a demustrá ca Austro-Ungaria nu are alta misiune decâtu numai ca unu satellitu fara de vointia a-si face cursulu de rotatiune in giurulu comunu politicu orientale russo-nemtiescu. ba mai multu, ca Ostrunguria in fapta nu este alta, decâtu unu obiectu de impartire bine pregatitu pentru celle doue poteri nordice, ceea ce inse nu eschide ca cu ocaziunea acestui procesu de tabla rasa, câte-va bucature succulinti, se cadia si follticosiloru pitici cu gur'a mare de la Dunarea inferiore, — precum numesce, — in estrem'a sa turbare de superare si essacerbare, — diariulu „Pesther Lloyd“ pre Romania si Serbi'a. — Scurtu ca monarchi'a ostrunguresca trebe se bucare, daca d'in grati'a Prusiei si Rusiei mai assiste inca pre unu timpu, deci nu pote alta, decâtu neconditiunatu se urmedie directiunea semnata intru intiellegere communa de la Berlinu si Petropole. Acesta directiune inse, observa „Augsb. allg. Z.“ abia are se fia sustinerea Turciei, ci este mai vertosu pregatirea drumulu ce are se duca la resolvere cestiunii orientali in interessulu civilizatiunii europene si allu moralei; inse sub acesta civilizatiune europeana numit'a foia intiellege „inaintarea Rusiei spre ostu si definitiv'a resolvere a cestiunii germane in tierrele de la Dunarea de susu.“

Organulu d-lui Andrassy, care de unu tempu incoce conduce cu atatu intielleptiune si cu asiè bunu successu politic'a esterna a Ostrungurie, incatu noi cari tienemu asiè de tare la existenti'a Austriei, nu potemu decâtu se i gratulamu, — organulu acestui vestitu barbatu, „P. Lloyd“ nice ca ar fi bagatu in seama enunciatunile temerarie si batatorie la ochi alle foiei de August'a, daca elle din intemplanu nu s'ar paré a sta in legatura cu una correspondintia a „Gazetei de Francofurt“ in care se assecura, ca principele Bismarck inca in lun'a lui Septemvre an. tr. si-ar fi datu consentimentulu la largirea confinieloru Italiei pre contulu Ostrungurie, si daca pre de alta parte nu s'ar asserá, ca „unu impiegatu allu imperiulu germanu in Pest'a“ ar propagá rescol'a slaviloru de sudu cu scopu, d'a fundá sub domni'a lui Hohenzollern din Romania unu imperiu allu slaviloru de sudu.

Cu tote aceste inse numitulu organu, de si ica notitia de aceste descoperiri, totu-si nu se affla indemnatu a-si perde competulu din motivu, ca Germani'a si Rusi'a ar fi datu dejá manile si ar fi decretatu a salutá pre biet'a

Ostrunguria cu spad'a pre dupa capu. „Pester-Lloyd“ crede, si noi suntemu de parte d'a-lu conturbá in credinti'a sa, ca Bismarck nu pote se aiba decâtu eugete curate si sentieminte de simpatia facia de Ostrunguria, si pentru aceea si ascepta ca aceste faimesfasiatorie de grigi se se desmintu catu mai curendu din partea Germaniei. Inse afara de acest'a inspiratorii lui „P. Lloyd“ nu credu ca cu privire la cestiunea orientale se se pota aduce vre-odata in armonia interesele russesci cu celle germane, ca-ci pre candu unele sunt de natura curatu „nationale,“ pre atunci celle-lalte au una misiune numai „civilisatoria“; si-apoi se nu se perda din vedere, ca cellu ce ar voi se incepa una actiune in Orientu, ori-si ce scopu ar avé acea actiune, acellu-a trebe se scie, ca tunurile russesci le va afflá totu-de-un'a intorse in contr'a sa. Luanlu apoi lucrulu din alta lature, tota lumea scie, ca Germani'a — totu dupa parerea lui „P. Lloyd“ — pana nu-si va inchia socotelele cu apusulu, are inca mare trebuintia de Ostrunguria, ca-ce numai asiè va poté se-si pastredie fara grige successesele actiuniloru colossali ce le-a desvoltatu in partile apusulu.

Dupa aceste premisse politicosulu „P. Lloyd“ conchide, ca este chiaru ridiculosu a vorbi asta-di de una „cestiune germana“ in tierrele de la Dunarea de susu, si totu-odata a admite possibilitatea unei actiuni armonice din partea panslavismulu si a pangermanismulu, a acestoru extreme essagerate; si-apoi ceea ce pune verfu la tote, a trece preste Ostrunguria de asta-di (lucru mare)ca pre stu una gramada de ruine batuta de totu tempestatile. Inse de si appuca a dechiará aceste enunciatuni de productu monstruosu allu unei fantastie prea infocate, totu-si nu le potú trece cu vederea, ca-ce in totu casulu elle dau una admonitiune destullu de respicata, cumca consolidarea referintieloru interne alle monarchiei n'a incetatu a fi una conditiune de vietia atatu pentru Austri'a catu si pentru Ungari'a.

In punctulu din urma ne unimu si noi cu domni de la „P. Lloyd,“ inse consolidarea referintieloru interne alle monarchiei se pote effectui seu prin egal'a indreptatire a toturoru poporeloru ce cadu in cadrulu acestei monarchie, seu prin eliminarea si sterpirea elementeloru eterogene, — alta alternativa nu assiste. Esperintiele de pana acum ni arreta inse, ca domni cari diregu destinele acestei monarchie, de egal'a indreptatire nu vreau se scia, era a elimina, sterpi seu acclimatisá nu sunt in stare, — si nice nu e lucru asiè usioru, — pentru aceea intrebamu pre dd. de la „P. Lloyd“ ca unu asemene statu mai are ellu ore ratiune d'a assiste?

Ca pendiute la acesta intempanu, pucinu curtenitorie, se pote considerá si faim'a, respandita in dillele aceste, atatu prin d'arile straine, catu si celle romane d'in Bucuresci, despre intentiunea de abdicare a domnitorulu Romaniei Carlu I si redicarea pre tronu a fraterulu seu Fridericu. Curiosa coincinti'a: revellatiunile diariulu de August'a si faim'a despre schimbarea in Bucuresci, de n'ar fi luate numai d'in ventu, seu arruncate in publicitate numai cu intentiunea de a mistificá, s'ar completá, s'ar splicá un'a prin alta, inse nu po-

temu da credementu neci revellatiunii loru diariulu de August'a, neci faime de la Bucuresci, pentru ca diplomati'a nu buccina inainte in lumea larga planurile sale si cu atatu mai pucinu planuri de atatu importanti'a. Catu pentru faim'a de abdicare Monitorulu officialu Romaniei au si grabitu a o desminti in terminii urm. „aceste faime absurde nu potú fi decâtu effectulu unoru manopere illoiale, d'in partea acelloru-a, caroru-a displace stabilitatea ce o vedu intarindu-se d'in di in di mai multu pre territoriu romanu si cari sunt desperati d'in caus'a prea sinceriloru legature de affectiune ce existu intre natiune si suveranulu seu.“ Mane, poimane potemu se ne asceptamu si la desmintirea revellatiuniloru diariulu de August'a, cu tote aceste ambele incidente voru servi inca catu va timpu diarielor ca obiectu de discussiune, commentarie, etc. Lumea dice: de unde nu e focu nu esse fum. Apoi relativu la faim'a de abdicare, motivarea desmintirii nu se va considerá de plauibila, pentru ca stabilitatea nu este de felu ammenintata candu successorulu este d'in aceea-si familia si se introneadia prin vointi'a natiunii; assemene si allu doile motivu se pare a fi numai una frase retorica, pentru ca legaturele de affectiune in casulu presinte nu se alteredia de felu. Credulitatea omenesca va gasi destulle arguminte pentru probabilitatea faimei, asiè d. e. impregiurarea ca Carlu I. nu are descendintia barbatesca; era de alta parte se scia, ca insoratorea lui displacu Romaniloru, cari sperau ca domnitorulu lor se va allia cu una familia domnitoria. Tote aceste si alte planuri, daca sunt, mai cu inlesnire se potú realisá prin frate-sen inca june. Deci la Bucuresci credulitatea omeniloru, ce invertescu planuri mari, cu tenacitate va imbracisiá faim'a si desmintirile Monitorulu voru fi considerate ca unu supterfugiu, mai alesu dupa ce faim'a abdicarii se pare a fi fostu unu secretu ce n'au mai potutu cerculá sub sigillulu officialu, ca-ci diariulu „Romanulu“ publicá epistol'a confidentialu a unu directoru de prefectura (ruditu cu ministrulu presiedinte allu Romaniei) cãtra siefulu seu. carui-a intre altele i descopere secretulu abdicarii. Adeveratu este ca Dl primu-ministru desminti prin Monitoriu faim'a, dar publiculu va sta la indoila: ore ministrulu au desmintitu pre nepotu-seu, ori acestu-a pre domnulu unchiu? N'avemu se spunemu, ca noi nu damu neci unu credimentu acelloru faime, cellu pucinu nu in form'a in care se respandira, era planurile celle mari semena cu casulu d'in fantana ce vediusa Ciganulu la lumin'a lunei. Nu de la Teutoni pote se provenia binele pentru Romani. Timeo Danaos et dona ferentes.

B.-Pest'a, 2 Jan. 14 Fauru 1874.

Repriviri assupr'a Ungariei in cesti 6. anni de vietia constitutiunale!

Sunt 6 anni espirati de candu cumnatitii intre sine pre basea dreptulu istoricu, nemtii si ungurii, au impartitu imperiulu austriacu, luandu-si fia-care partea sea ca proprietate eschisiva.

Prin actulu de impartire si articulu de impossessionare d'in annulu 1867. devenira nemtii si ungurii stapani preste celle-alalte popore alle imperiulu, si in-

ceputa a guvernă cu ajutoriul falselor interpretățiuni, desfășurându-se în favoarea acestor popore. Astăzi felul maghiarilor guvernatori nostri introduseră în acești 6 ani de tristă memorie una constituțiune ambiguă și întințecă multă, mîndu-se a crea cu predilecțiune una summa de legi pretinse fundamentale de stat, cari în raport cu majoritatea poporelor și a naționalităților se aplica și interpretă purure în interesul celor de la putere.

Guvernul maghiar — în cesti 6 ani se apropia mai multu celor de din țările supuse despotismului de către celora de din țările libere și constituționale; pentru că a fost condus și preocupat numai de interesul unora și nu de cel al tuturor, și de aceea de către cel general sau alu tuturor a ce făcu parte din acestu stat numit constituțional. Articlii de legi aduși sub acestu guvern și specialmente: Articlii XLIII, XLIV, d'în 1868, și XLII, d'în 1871, demostrează până la euidență că în statul Ungaric în acești 6 ani de viață constituțională au fost assecurate exercererea drepturilor politice numai unui micu numeru d'în majoritatea preponderantă a poporelor.

Consecința este: că acestu numeru micu pentru a se poté ține la putere au fost necesități a sacrifică interesele generale celorlora particulare; și a fost necesități a crea neincetată multime de officie spre a se înrolă argății. Numerul acestor a trece apoi preste 40,000 mii, frumoasă armată acestă, care se sustine cu mari sacrificii d'în bugetul statului, a carui lacune deca nu se mai pot astupă trebuie să alerge pre la tot banchierii Europei spre a se poté menagi înrolății și ce trecu de bun patrioți și omenii ai ordinii.

Missiunea ce li este incredințată acestor pretinși „buni patrioți“ stă în aceea: ca să strige — în adunări publice ori private, în tribunale, ori la banchete, pre strade ori în cafenelle — că apartin partidei ce guvernează.

Totu d'în poftă de domnie și aderință la bugetul statului urmări în acești 6 ani și dese transițiuni, între cari loculu celu de antaniu l' ocupa transițiunile în două rânduri a justiției și administrațiunii, și totuși nu suntemu organizați neci în un'a, ci suntemu preveduți numai cu unu numeru mai considerabil de individi ce amiroși a „Bezirkerei“ d'în timpurile feroci absolutistice.

Dara nice nu putemu fi altu felu organizați, pentru că legile în vigore diferesc ele între sine. Acestea legi

nefîndu uniforme, singuru prin divergența lor se abatu de la idea ce presupune consolidarea unui stat. În justiția ungarică domnescu articlii novelari, Tripartitul și Decretele regiilor de la 1517, era în a Transilvaniei codicele civile și penale austriac și diversele patente; în Ungariă delictele politice se subsume altu felu, era în Transilvania veniu învecinate cu crimele ordinare; și ce e mai multu codicele penale în Transilvania nu suferă langa sine legea municipală d'în 1870.

Asiă stămu în justiția: era ce privește administrațiunea, se considerămu numai Transilvania și vomu vedé, că singura acesta țară e divisa în două și mai multe statulețe mici; comitatele, districtele și scaunele secuiesci sunt în summum organizate după legea municipală din 1870, înse totu aceste în parte fie care după statutele sale locale; era fundulu regiu seu „Sachsenland“ le pune coronă pastranului înca vechiele reminiscențe ale timpului feudale, fiindu-i municipale eschisiv organizate după „Statuta iurium municipalium Saxonum in Transsylvania“ aprobate de principele Ștefanu Bathori la an. 1583. — Poftimu. . . !

Nemicu dara mai probatu decătu că orginismulu nostru de stat nu poté să se consolideze. Justiția și administrațiunea nu potu fi ceea ce ar' trebui să fie.

Deci în aceste jace rēulu, de poporele seu cetățianii statului pre dreptu ori nedreptu au trebuit să suferă în acești 6 ani de viață constituțională; comerțulu și industriă să fie înaduse, creditulu sguduit; coscarile și troscurile financiale la ordinea d'illei și țieranulu să nu-si mai potă suportă sarcinile publice, cari întrecu venitulul curatu alu pământului și alu producătorulu sale.

În ori ce țară constituțională îmbunătățirile se facu de către corpurile legiuitorie, înse în statul magiar și acestu-a, în decursulu acestor 6 ani, nu si-a pré batutu capulu cu îmbunătățiri generale, pentru că, singuru ellu, nefîndu liberă a expresiune a țierii și pentru că singuru acestu corp a fost compus după două legi eterogene asiă a nesuțu numai la susținerea numerului celului micu la putere.

Astăzi felu e prea natural și prea învederată causă pentru — ce nu s'a potutu realiză îmbunătățirile fundamentale și prin elle fericirea comună. Dara cum sar' și poté dobandi? candu în statul magiar majoritatea poporelor este eschisă de a se poté manife-

stă voința sa; apoi în statele poliglote essistendu interesele tuturor a totu interesatii au să decida asupra lor.

Acă este dreptul! Acă egalitatea politică! A lăsa afora d'în exercererea acestu dreptu una parte multu seu mai puțin însemnată din una națiune, este nedreptate, apăsare, este a dechiară rebellu propășirei și dezvoltării acestei națiuni.

De sine se întielege că exercerendu-se în statul magiar drepturile politice numai de numerulu celulu micu, asiă pentru mîntinerea lui la carma, au fostu acestu-a quasi necesități a provocă abuzurile, immoralitatea și corupțiunea.

De aci provine că alegatoriulu la alegerile pentru corpulu legiuitoriu vinde mai antaniu votulu seu, apoi cauta a cumperă altele ca să le revindă cu beneficiu, era alesii la rondulu lor pentru a se regressă, cauta a face parte în corpulu legiuitoriu d'în aceea partidă, care e în stare a le plăti mai bine voturile prin câte o demnitate personale petrecută în bugetu sub rubrică de onorariu, salariu seu subvențiune: Cu unu cuventu nesuescu numai la egalitatea bugetului și la dreptă repartitiune de officia fie chiaru civile ori basericesci totu un'a.

Ecce adevărata iconă a situațiunii interne în cesti 6 ani de viață constituțională.

Ecce fructele constituționalismului magiar, care pre d'în ce merge devinu totu mai putrede și binele moralu alu societății totu mai tare clatinatu, pentru că de sine se întielege că binele moralu și fericirea comună numai în acelu stat poté să essistă unde organizațiunea internă manea din celea trei puncte ce sustine știința politică: Ordinea: fora care nu este libertate; Libertatea: fora care ordinea nu e alta de către sclavia organizată; și Egalitatea drepturilor: fora care ordinea și libertatea essistă numai în folosulu unu micu numeru.

Astăzi felu, precătu timpu, va lipsi din organizațiunea magiara aceasta essință a organizațiunii politice, pona atunci purure se va da de gol și minciuna cea afirmativă că Ungariă este unu stat adevăratu constituțional și devine și mai ridiculă dicătoarea „extra hungariam non est vita!“

Acum e la rondulu seu să privim și majoritatea poporelor din statul magiar și specialmente pre romani: să vedem, nu cum-va dau și ei ore care contingentu de argăți pentru mîntinerea minorității la carmă statului? Și

deca dau, atunci condusși sunt acestă de binele comunu, de interesulu general și de dorința de a se vedé constituționalu progressandu naționalmente: și sunt condusși numai de interesele egoistice și scopuri particulare?

La acesta întrebare mai înainte d'în spundia unele pasagii pre caracteristică aparute în d'iarulu magiaru „Hon“ N. 286, d'în 1873, sub numirea: „Programă politica a prelatilor romani“

Acestă o facem cu atătu mai vețos, căci deca cele ce urmează le a d'ice de la noi, atunci ni s'ar' arruncă suspiciunămu; fiindu înse acestea d'ice de acei-a, caroru-a omenii nostri le face servitii, asiă elle proveniu din isvoru competente și astăzi felu se va convinori cine, că de unde și de candu dată desbinarea romanilor urmata la anu 1865, și specialmente 1867.

Ecce ce d'ice „Hon“

„Cu introducerea constituțiunii magi singurulu Mitropolitu Siolutiu au prestatu contra uniunii, pretindendu că fericirile Transilvaniei, să se reguleze pe baza legilor adușe în Sabiu, și ca totu ramurile publice administrative de stat să fie și limbă română cu acele-si drept investite ca cea magiara.“ „Mitropolitulu din Sabiu Siagun'a s'au abatu de la aceste pareri ale Mitropolitulu din Blasiu, și renunțandu la autonomiă Transilvaniei și la conclusele adușe în Sabiu i-a successu prin influința sa a crea partidă activistilor, care are programu guvernamentale.“

„Astăzi felu după moțea acestor Mitropoliti partidele lor passiviste și activiste înca totu sustau și lucră.“

„Că Mitropolitulu actualu Dr. Vance din Blasiu este omu guvernamentale pre nunciatu dovedesc impregiurarea, că cu a casiuca alegerilor trecute nu numai a colucratu pentru partidă guvernamentale, dara pentru castigarea romanilor au conferitu multu la timpulu seu în Ciusiu, ministrulu-presiedinte Lonyai, și nu f'au successu.“

„Mitropolitulu din Sabiu Procopiu Ivăcovicu după cum probedia „T. l. R.“ a adoptatu programă activistilor și e pre nunciatu guvernamentale, dara afora d'în acestă înca în Aradu au colucratu pentru scopurile guvernului.“

„După acești doi mitropoliti occupa loculu celulu din antaiu episcopulu din Urbemare Ioane Olteanu, care preste totu cunoscutu ca professiedia principiile guvernului. Cine să nu-si aduca aminte de faimosele cercularie ce a datu cu ocaziune

FOISIOR'A.

Toderica.

(Poveste.)*

Eu nu sum de candu povestile sum de candu se potcovia p' recellu cu nouă-dieci și nouă oca ferru la unu pecioru și totu i pareă ca-i usioru s. c. l.

Prologulu povestiloru.

Precandă trăia Statu-palma, Barba-cotu, și în Academiă din podulu Ilăiei da lecțiuni vestitii dascalii Pacala și Pepele, eră în lassi unu tineru boerinasu cu numele Toderica, frumosu și bunu la anima, dar desfrenatu cătu se pote, pentru că i erau drage cărțile, vinulu și femeile. Nu se s'pveduise de candu eră, și se ducea la beserica numai ca să veda pre cele frumosielle. Eă dar s'a întemplat că Toderica, după ce saraci în cărți pre duoi-spre-diece coconasi, cari de desperatiune se facura voinici de codru și morira cu ineste în iarmarocu, prapadi și ellu, cătu ai bate în palme, totu ce castigasse și moscenirea de la tata-seu pre de-asupra, afara de una mica razeșia înțienutulu Hertii, unde se duse să-si ascunda pecatele și ticalosă. Trei ani erau acum de candu trăia în singurețate, d'în amblandu

*) Din scrierile lui Constantin Negruzzi. Volum. I. „Pecatele Tineretiloru.“

la venatu și ser'a jocandu stoc cu vatafulu lui și facandu pasiansu, candu într'un'a din dille de abia intrase acasa cu torbă plină, căci avusse norocu în d'în'a aceea, eă că Domnulu nostru împreună cu santii Apostoli au venit, și batendu la usia l'au întrebatu de e bucuros d'ospeti. Toderica care, precum am spus, eră bunu la anima, se bucură că-i venira musafiri tocmai candu avea cu ce să-i ospetede; și asiă îndată i pofti în casa și poruncul de masa, rogandu-se de ertare, dacă nu-i va poté ospetă cum se cuvine unoru porșone ca domniloru, fiindu-i fără veste visită acestă.

Domnulu nostru ridiendu de mintiu'n'a lui Toderica: Ne vomu multimii cu ceea ce ai, i-au d'issu, numai bucatele să fie gata mai de vreme, pentru că domniei-salle i este a mancă, au adausu, arretandu pre st. Petru. Toderica îndată puse să gata de mancatulu, și vrendu să cinstesca pre ospetii sei cu ce-va mai multu de cătu cu venatu, vedindu-i mai vertosu că-su cam multi, d'isse vatafulu să taie unu iedu ce-i mai remasesse, și să-lu facă friptura.

Gatindu-se bucatele companiă s'a pus la masa. Toderica se mahnă că n'are vinu mai bunu ca să cinstesca pre ospetii sei: Domniloru, d'isse, mi-pare ru că nu mi-au venit înca butile cu vinu de la vliede din josu. Domnulu nostru se zimbi pre sub mustetie de mintiu'n'a ce carpisce Toderica, și

gustandu vinulu: nu-mi spuni că vrei să ne amagesci? i-a d'issu; vinulu domniei-talle este forte bunu. Intreba și pre domni'a-lui care cunosco, adause, arretandu pre st. Petru. Apostolulu sugendu unu pocălu strigă că înca de la nuntă din Cană nu beusse asiă vinu minunatu, și pofti pre gasda să-lu cerce. Toderica, care totu aceste le luă de complimente, și-impli paharul, dar remase cu gură cascata candu se incredință, că cu adevăratu asemene vinu bunu nu beusse de candu eră. Cunoscutu deci din minunea acestă și din vorbă Apostolului infacișarea Mantuitorului, se scolă îndată de la masa ca unu nevrednicu de a mancă în asemene compania santa, dar Domnulu i porunci să siedo la masa și trebui să asculte.

După ce au mantuit de mancatu friptur'a, Domnulu nostru s'a dussu cu apostolii în odaea ce li se gatissora Toderica remanendu singuru, a jocatu stoc după obicei cu vatafulu, bendu ce mai remasesse din vinulu celulu blagoslovitu, a facutu pasiansu și-apoi s'au culcatu.

A două d'în santii calțori adunandu-se în tinda împreună cu gasdă, Domnulu nostru a d'issu lui Toderica: Suntemu preamultimii de primirea ce ni-ai facutu și vrem să-ti respelam. Dreptu aceea cere-ni trei lucruri, ori cari vrei, și ti-le vomu da căci tota puterea avemu în ceru, pre pământu și în iadu.

Atunci Toderica scotiendu din pusunariu cărțile ce le portă totu-de-un'a cu ellu Domne, d'isse, fă să castigu de câte ori voi jocă cu cărțile aceste. — Bine, respunse Mantuitorulu.

St. Petru, care eră langa Toderica, i d'issu incetu: Nebuni'ai peccatosule! Ce vici'tă de vici și ertarea fără-de-legilor talle! — Nu-mi prea batu capulu de această, d'isse Toderica.

Mai ai înca trei lucruri de cerut d'isse Domnulu nostru.

Domne, urma gasdă, fiindu că esti asi de bunioru, fă, me rogu, ca cine se v'ă sui în perulu acestu-a, care umbrește usi'mea să nu se potă cobori de nu vorvră eu.

Fia asiă, a d'issu Domnulu. Audiendu-lu st. apostolu Petru nu-l mai potă rabadă, deci ghiontindu-lu cătu e potă cu cotulu: Peccatosu, nătingu și inde rețnicu, i-a d'issu, au nu te temi de iadulu ce este gatitu pentru nelegiuirile talle? Că d'icu-ti la stapanulu, unu locu în santulu seu Raiu; mai ai înca unu lucru.

Te poftescu, dă-mi pace și-ti cauta d' treabă domniei-talle, i respunse Toderica fugindu de langa Apostolu; și Domnulu nostru întrebandu-lu care este a trei-a i lui cerere?

Asiu vră, d'isse, ca cine se va pune pre scaunusulu acestu-a de langa gură cupțorie.

alageriloru provocandu poporul a se alaturá la partid'a guvernului.“

„Episcopulu gr. cath. Mihail Pavelu din Gherla e cunoscutu si trece in tota tierra de omu allu guvernului. Acestu-a incea vicariu alesu fiindu deputatu dietale au ocupatu locu in drept'a camerei, si nu-mai singuru acestei impregiurari pote se-i multumescu ca asta-di este episcopu in Gherla.“

„Episcopulu Caransebesului Popasu incea nu stá indereptulu cellorlalti ci si ellu e pronunciatu omu allu guvernului.“

„Astu-felu doi mitropoliti si 4 episcopi romani appartieniu asta-di decisivu partidei guvernului;“

„Dara e forte naturalu ca si cei lalti preuti grupati in giurulu loru adera la partid'a guvernului fiindu influentiati de episcopii loru sub cari substau.“

„Din acestea considerante au amulsu mireniid din manile episcopiloru rolulu de conducatori. Presa romana preste totu reproba tienst'a episcopiloru, si acestea reprobári au sguduitu credinti'a poporului romanu ce aveá in episcopii sei.“

„Prelatii dara professedia atari principie cari poporul romanu nu si-le a potutu face de alle sãlle.“

„E faptu constatatu ca intre astu-feliu de impregiurari prelatii romani nu mai joca asta-di pre terrenulu politicu role conducatorie si neci mai influentiadia asupr'a convingeriloru politice a poporului romanu.“

(Va urmá).

Affacerea Lamarmora-Bismarck.

Cunoscú lectorii nostri, declaratiunile Generalului italianu Lamarmora care nu prea erau tote in favorulu Prusiei si mai personalu in favorulu principelui de Bismarck.

Apoi interpellarea deputatului Mallin Ckrodt adresata d-lui de Bismarck. Rspunsulu ce a datu principele de Bismarck ca: „acesta accusatiune nu este de câtu ecoulu unei infame clomnie, urdita in strainetate cu scopu de a innegri reputatiunea sa.“

Dupe acest'a generalulu italianu Lamarmora indignatu de chipulu cum si-a manifestatu indignatiunea principele de Bismarck publicá o scrisoare a comitetulu Usedom, datata din 1. Juniu 1866 care cuprinde lucruri forte categorice contr'a caroru-a negarea nu se scie pana unde pote ajutá, fia acellu-a ce o face, si insu-si principele de Bismarck.

Ecce acum ce citim in „la Republique Francaise“ de la 2. Februaru :

Diarulu „l'Opinione“ din 29 contine urmatori'a scrisore :

lui, se nu se pota scolá pana nu voiu vré eu.

Aminul disse Mantuitorulu, si lassandu-i din'a buna se duse cu apostoli.

N'apucasse bine cellu de pre urma apostulu se passiesca pragulu si Toderica vrendu se cerce poterea cartiloru, chiamá pre vatafulu si se puse la jocatu stos. I batú tote cartile de-a rendulu. Deci ne mai remanendu-i indoiela, se sui intr'o carrutia de posta si ajungundu la Iasi trasse la cellu mai bunu birtu unde namí celle mai frumoase odái. Indata ce veste sosirei lui s'a imprasciatu toti tovarerii birbanteriloru lui au alergatu se-lu vedea.

Grandeam ca te-ai prapaditu, i-a disse Andronache Zimbolic: audissem ca te-ai facutu sehastru.

Asie este, respunde Toderica. Ce draou ai facutu de trei anni de candu nu te vedi?

Am petrecutu cu postulu si cu rogatiunea, fratiloru! si ecce molitfele melle, adausse, scotiendu din pusunariu cartile.

Toti au bufnit de risu de respunsulu acestu-a, si toti au remasu cu ideea ca Toderica si-a indreptatu starea in tierra straine unde, cum se vede, gasisse niscái-va jucatori mai prosti de câtu acei cari venisera se-lu vedea si cari se uscau de doru se-lu pungesca ca mai inainte. Unii acum se si assiediau la o mesa de jocu, dar Tode-

Florentia, 25 Ianuaru 1874.

Domnule directoru allu diurnalului „l'Opinione.“

Fiindu informatu de gravele accusatiuni cari au fostu dirigitate in contr'a mea in Camer'a deputatoru din Berlin de la 16 Ianuaru si de celle lalte accusatiuni respandite in urma intr'unu mare numeru de diurnale germane, te rogu se bine-voeaci a publicá in respectabilulu D-talle diurnalu acesta declaratiune din parte-mi.

„Principele de Bismarck, apperandu-se de repositulu, ca s'ar fi ganditu unu momentu la cedarea unei bucáti ore-care de territoriu germanu, ce i se adressá in siedi'tia de la 16. Ianuaru, afirma ca acesta accusatiune nu erá decâtu ecoulu unei infame calomnie urdita in strainetate in singurulu scopu de a-i innegri reputatiunea sa. Daca lucrulu s'ar fi opritu aci, respunsulu meu ar fi fostu forte lesne; fiindu ca nu afirmasem omu nimicu, prin urmare si accusatiunea de calomnie nu potea se fia dirigeata contra mea.“

„In ceea ce privesce pe generalulu Govone, autorulu documentulu care servisse de testu atacuriloru dlui de Mallin Ckrodt, toti acei-a cari au cunoscutu pe acestu generalu, prea de timpuriu rapitu Italiei si totu atátu de renumitu pentru valoarea sa, câtu si pentru capacitatea si integritatea sa, scie ca daca a potutu se se insiele atribuindu espressioniloru ministrulu prussianu unu sensu care n'aveau, ellu erá inse de siguru incapabilu de a schimbá cu voint'a sa adeverulu, si de a inventá si respandi calomnie in comptulu ori carui-a. „Monitorulu Prussia nu“ inse duce acum cestiunea pe unu terrenu cu totulu altulu. Este vorb'a de not'a comitetulu Usedom, cu dat'a de 12 Ianuaru 1866. Daca accusatiunile ce mi se aducu aru fi adeverate, acestu documentu ca si celle-lalte ce contine cartea mea: „Pucinu mai multa lumina asupra evenimenteloru politice si militare alle annului 1866,“ ar fi si ellu falsificatu de susu pana josu. Si prob'a falsificarii s'ar vedé din aceea ca am schimbatu acea nota astu-felu incátu i-am schimbatu sensulu cu totulu. Decisu dar de a respunde provocatiuniloru ne-audit alle marelui cancelariu si alle pressei officiose germane, cu sangele rece celu gasescu in sigurant'a consciintiei melle, me voiu margini a reproduce aci integralmente epistol'a particulara ce-mi scrisse ministrulu Usedomu sub-liniindu partea ce lasasem afara din cartea mea, ca respectu pentru persona ce erá intr'ins'a numita.“

Ecce intrég'a scrisore :

Florentia, 12 Ianuaru 1866.

Print'o telegrama sosita noptea acest'a,

rica i potti antáiu se guste ce-va si asié trecura in sala unde din porunc'a lui se gatisse unu ospetiu minunatu.

Mes'a acest'a au fostu mai vesela decâtu cin'a Apostoloru, macaru ca vinu strainu aveanumai Tocai si de Rinu care se jurá Regensburg pre sufletulu repausatei sãlle socie*) ca vinea chiaru din vinele principelui Meternich; éra de locu éra nisce Odobescu vechiu de dílle si nisce Cotnaru uitatu de vre-o duzina de anni intr'unu polobocu din privnitia.

Pana a nu sosi ospetii sei Toderica se ingrigisse de a mai avé unu jocu de carti asemene cu celle blagoslovite, pentru ca se pota luá in loculu celloru-lalta candu va cere trebuint'a si dandu doue trei carti dupa ce va bate optu noue, se departedie totu prepusul de la pontatorii sei. Pusese unele in drept'a si altele in stang'a.

Dupa ce au mancatu, toti s'au pusu impregiurulu unei mese, si Toderica scoase ántaiu cartile celle proste; dar vedendu ca hojma perde, poruncel se aduca vutca, si in vreme ce cei-lalti bea in sanetatea Elenceloru si a Catinceloru, Toderica ascunse cartile

*) Nu se va pare unu paradossu, daca va judecá cine-va ca Regensburg de atunci a potutu fi totu acestu de asta-di dupa vestitulu sistemu allu metempicosei lui Pitagor'a.

comitele de Bismarck mi face cunoscutu ca se accepta la inceperea ostilitatiloru in pucine dílle.

In privint'a affacerei ungare, „comitele Czaky, pe care mi-lu ai adressatu alta-data si pe care eu la rendulu meu lu am recomandatulu principelui de Bismarck, s'a dussu in díllele trecute la Berlinu unde a gasitu o buna primire.“

Comitele de Bismarck mi-ordona ca chiaru in acestu momentu se comunicu Escellentiei Vóstre ca guvernulu este gat'a a da o diumetate din fondurile necesarie pentru affacerea ungara si slava, daca guvernulu italianu voiesce se se insarcineze de cea lalta diumetate.

Va fi necesitate :

1. De unu millionu de franci pentru inceputu si pentru preparative;

2. De doue milioane pentru momentulu inceperii campaniei effective din partea poporatiuniloru in cestiune.

Ar cadé dar, asupr'a fia-carui guvernulu respectivu, unu millionu si diumetate.

Comitele de Bismarck, in casu candu propositiunea ar fi acceptata de guvernulu Italianu, spre a veni in ajutorulu unei intreprenderi de unu interessu communu ambeloru tierre, nu scie cum se face se parvina la destinatiunea loru aceste summe cu celeritatea necesaria.

Principele ar fi forte recunoscutoru Escellentiei Vóstre daca ea ar face se se platesca avansulu diumetatiei convenite Prusiei prin Tesaurulu Italianu, si sum autorisatu in acestu casu, a da promisiune officiale de reambulare prin guvernulu meu. Si fiindu ca sunt, in cadrulater atátea regimente croate, credu ca ar fi de cea mai mare importantia daca am poté se reusim se isbucnesca o miscare de cea-lalta parte a Adriaticei.

Usedom.

Asia dar, daca asiu fi fostu eu promotorulu insurrectiunei ungare, comitele de Bismarck nu s'ar fi plansu de mine Comitetulu Barral, ceea ce resulta din pasagiulu urmatorii telegrame din 13 Juniu :

„Pre de alta parte, nu-ti ascundu, asiu fi doritu se vedu pre generalu Lamarmora acceptandu combinatiunea care, cu ajutorulu catoru-va milioane date de ambele parti, ne ar „fi procuratu o puternica insurrectiune in Ungaria.“

La ceea ce respunde in aceea-si dí; „Cátu despre Unguri, se pare ca cei de la Berlin nu scie ca in Ungaria nu sunt mai nici de cum trupe, si ca, prin urmare ea ar potea pré bine se se re-cole daca ar fi dispusa.“

Si daca asiu fi favorisatu insurrectiunea in Ungaria m'ar fi scutitu de singuru de Not'a lui Usedom din 17 Juniu, care avea de scopu se-mi impuna unu planu de campaniea dictatu de ungurii emigrati si fondatu

celle proste si puse in loculu loru pre celle blagoslovite. Ne mai cautandu la joculu seu fiindu securu ca va se castige, incepú a luá seam'a pontatoriloru sei, si i vedú ca ambiau cu furatu si cu siulerie. Potea deci se li scurga in cugetu curatu tote paralele, pentru ca ei lu-saracisera pre dinsulu, si acum vedea ca i-au fostu luat bani prin insielatiune si talharia, éra nu dora ca sciau jocá mai bine séu avussera norocu! Sciindu-se pre sine cinstitu si fiindu incredintiatu ca are se castige si se si resbune, semt' in puicina bucuria; aducandu-si inse aminte de vremea trecuta si de cei duoi-spre-diece coconasi pre cari i-saracisise, si gaudindu ca pote numai acei-a au jocatu cinstitu, s'a cáitu ca ellu a fostu pricin'a peririi loru; una cétia i-a accoperitu radiele de voia buna ce i se vedeau in facia si a oftatu batendu tote cartile pontatoriloru sei

In scurtu, in ser'a d'antáia Toderica a potrivitu se castige numai atáta câtu se platesca mes'a si chir'i adáiloru pre una luna. Tovaresii sei cu buzele imflata, au fagaduitu se vina a dou'a dí.

A dou'a dí si in díllele urmatorie Toderica a castigatu una avere strasnica. Indata s'a mutatu de la tractiru intr'unu palatu mare, unde din vreme in vreme da baluri stralucite. Celle mai de soiu cocone se sfadiu pentru o singura ochire a lui, la mesa avea totu-de-un'a celle mai bune vi-

pe insurrectiune, pe care eu am combafutu-o in totu de-un'a, dupa cum este cunoscutu de toti.

Si fiindu-ca acum in urma, daca trebuie se credu comunicatulu Monitorulu prussianu, Germani'a ar fi intrebatu pe guvernulu nostru daca documentele ce am publicatu se gasescu in casulu acestu-a se se proceda la confruntare testulu originalu cu presupus'a mea contrafacere, trebuie se declaru :

1. Ca documentele in cestiune nefiundu hártie de Statu, ci scriesori, avendu unu caracteru privatu si confidentialu, nu potu se se affe in ministerulu affacuriloru straine :

2. Ca dorindu, totu-de-odata, se facu possibile confruntarea la care „Monitorulu prussianu“ pare ca face apellu, la notarulu D. Pierre Frattocchi, la biuroulu seu din Rom'a strada Muratte 20, unde voru fi visibile pentru acei ce le voru cere, originalele celloru doue documente in cestiune, adica :

1. Scrisórea particulara a comitetulu de Usedom, cu dat'a din 12 Juniu 1866.

2. Raportulu particularu allu generalulu Govone din 3 Juniu 1866.

Facu acésta depunere spre a respunde unei accusatiuni publice totu atátu de grava câtu si ne-acceptata, pentru ca am necesitate a me justificá naintea tierrei melle, unde toti, amici ca si adversari politici au avutu incredere in loialitatea mea, totu astu-felu precum voru avé speru totu strainii cari cunoscú viet'a mea politica.

Primiti Domnule directoru, esprealunea profundei melle stime si a consideratiunei melle. „Tromp. Carp.“

Alphonse Lamarmora.

Camer'a deputatoru Ungariei.

Siedi'tia de la 14 Februaru 1874. —

Presedintele deschide siedi'tia la 10 ore din dí si dupa aceea anuncia urmatoriele petitiuni alle comitatele Biharia, Zala, Borsiodu si a urbei Zelan in caus'a arrondarii municipieloru; petitiunea comit. Turd'a pentru schimbarea procedurii la incassarea dárilor; apoi a comit. Borsiodu pentru largirea autonomiei municipieloru; a comit. Vesprimu pentru infiintarea unei bance nationale independinte; mai departe petitiunea cont. Haller jun. care roga camer'a, se faca attentu pre minist'ulu de justitia, ca se se ingrigesca mai bine de securitatea averii; in fine petitiunea tribunalulu reg. din Tergulu-Muresiului pentru ostradarea deputatulu Ant. Becze.

Petitiuni prezentate prin deputati: Br. P. Sennýey (relativu la intrebuintiarea fondulu scol. allu israelitiloru); Alb. Saohsenheim si Ant. Boer (contr'a arrondarii proiectate a municipieloru); Ant. Zichi (pentru infiintarea unui seminaru de rabbini, etc.

natie, si cas'a lui erá capistea desfatariloru.

Dupa ce a petrecutu unu annu de dílle, jocandu cu chipzuela si servindu-se candu cu cartile celle blagoslovite, candu cu celle-lalte, a otaritu se-si resbune cum se cadé, pungindu pre cei mai mari boeri. Pentru acestu sferisitu, prefacundu in giuvaeruri cea mai mare parte din banii sei, i-a poffitu a dou'a dí dupa santulu George la unu balu mare, care avea se se finesca cu unu bancu de cellu mai zarife.

Acei ce n'aveau bani, au luat cu dobanda de la jidani; cei-lalti au aduscu castigurile mesieloru ce le primisera de cu sera, si totu ce mai aveau; Toderica i-a rasu pre toti si preste nopte s'a facutu nevedintu cu aurulu si cu giuvaerurile.

De atunci a otaritu se nu joca cu cartile celle blagoslovite, decâtu cu jucatorii cari joca necinstitu, semt'indu-se in destullu de tare ca se dee peptu cu cei-lalti. A ambiatu prin tote orasielle pamentulu, castigandu pre totindeni si cheltuindu pre orice gasia pre placulu seu. Cu tote aceste, aducerea-aminte a celloru duoi-spre-diece coconasi lu-superá neincetatu si i invenina tote placerile.

Intr'un'a din dílle otari se-i soape din munea, ori se se perda si ellu cu ei.

(Finea va urmá.)

— Tote aceste petiții se transmitu la commiss. de petiții afara de a trib. reg. din Tergulu-Muresiu care se trece la commiss. de imunitate.

Iuliu Oláh presenta unu proiectu de lege despre regularea instructiunii in scolele medie.

Sigismundu Borlea presenta unu proiectu de resolutiune subsemnatu de mai multi deputati nationali. (A se vedé mai la valle. Red.)

Anton Zichy adressedia ministrului de instructiune urmatoriile intrebari:

1. Ce atitudine iea guvernulu facia de celle doue feluri de comunitati israelite ce essistu in tierr'a nostra, si a-nume a ortodossiloru si neologiloru?

2. Prin cine si cu ce successu se administratia acellu fondu communu care s'a arrancatu ca contributiune de resbellu asupr'a intregi jidovimi din Ungaria din caus'a perteciparii salls la revolutiunea din 1848, si pre care M. Sa a binevoitu a-lu redá éra-si jidoviloru? Si este adevératu cá acestu fondu, de si se folosese pentru scopuri scol., totu-si se folosese in favorea unoru-a si in detrimentulu altoru-a, fara a se avé in vedere proportiunea numerica a credintiosiloru ambelor confesiuni?

3. Adevératu este cá acum fondulu numitu este destinatu pentru infiintarea unui „Seminariu de Rabini,” fára consentimentulu confesiunii ortodosse?

Iuliu Gullner critica mai antái si condamna ordinatiunea ministrului de justitia referitor la impartirea dupa rang a personalei judecatorescu, si-apoi întreba, cá ce a indemnatu pre ministru la emiterea acellei ordinatiuni? si cugeta d-sa a si-o revocá?

Iosifu Madarász adressedia intregulu ministeriu urmatori'a interpellatiune: Este ministeriulu aplecatu a se informá prin officiele cártloru funduarie cá 1. cátu de mare este in Ungaria summ'a intabulata pre imobile? — 2. pre langa ce interese se dau imprumuturile pre 10 anni? — 3. crede ministeriulu cá ar fi sositu tempulu, ca statulu s'e se ingrigesca de regularea creditulu? si daca da, apoi are de cugetu a face cátu mai currendu propuneri in asta privintia?

Zsedényi inca adressedia ministriloru de finantie si commerciu urmatori'a interpellatiune:

Considerandu cá camer'a deputatiloru prin conclusulu seu de la 24 Martiu 1873 a votatu ministrului de finantie 122.000 fl. ca spese pentru espusetiune, si totu-odata ca accoparire a acestoru spese a preliminaru 40 de mii florinti ce aveau s'e incurga din venderea obiectelor de lemn; assemene si ministrului de commerciu spre acellu-a-si scopu i-a votatu ca erogatiuni 335 mii, si afara de aceea i-a aprobatu spelele de 35 mii florinti, facute in an. 1872, éra ca accoparire a preliminaru 10 mii, ce aveau s'e incurga din vinderea catalogelor si a altoru obiecte;

Considerandu cá 25 de mii s'au votatu pentru tramitterea la espusetiune a mai multoru inventatori, barbati de specialitate, industriasi si lucratori, inse sub conditiunea, ca respectivii s'e faca cáte unu reportu despre acea parte a espusetiunii ce cade in specialitatea lor;

Considerandu in fine, cá pentru cumperarea de obiecte pentru museulu industriariu ce este d'a se infiintá, s'au votatu 50 de mii cu conditiunea, ca prin arrangiarea lui s'e nu se mai ingreunede visteri'a statulu, — oratorele întreba pre respectivii ministri cá:

1. Perceptiunile preliminate ca accoparire partiale a speselor facute intrat'au intr'adeveru in visteri'a statulu, seau ba?

2. Celle 25 mii florinti destinati pentru tramittere la espusetiune a mai multoru inventatori, barbati de specialitate, industriasi si lucratori, speat'u-s'au intr'adeveru si facutu-s'au reporturile ce s'au cerutu de la respectivii barbati de specialitate?

3. Cumperatu-s'au intr'adeveru de 50 mii florinti, obiecte pentru museulu industriariu si assiediatu-s'au acelle in localitatea destinata spre acestu scopu din partea orasiului Pest'a?

4. Au ministrii de cugetu a da camerei unu reportu detaiatu atátu cu privire la aceste intrebari, cátu si in privintia numerulu espunetiloru magiari?

Ladislau Tisza întreba pre ministrulu de interne, cá ce este caus'a de acea summa de bani ce se adunasse odinora pentru inarmarea hussariloru secui, cu tote cá cavaleri'a nemagiara din confine a primitu partea sa, carea s'a si impartitu intre familie, hussariloru din Egerhogy-Gyóres si Treiscaune inca nice pana asta-di nuli-s'a datu partea lor, cu tote cá spre acestu scopu facusse dispusetiuni inca guvernulu absolutistiu si banii stau si asta-di gata in casele municipali si alle perceptatoriloru? — Are ministrulu de cugetu a delibérá odata acesta afacere si a da familiiloru indreptatite averea loru nocontestabila?

Blasiu Orbán adressedia apoi ministrului presiedinte ca substitutu allu ministrului de finantie urmatori'a interpellatiune: Are d. primu-ministru cunoscutia, cá orasiulu G. Szt. Imre (in Transilvania) este arbitrarmente despoiatu de dreptulu seu de lemneritu si pasciunitu de care s'a folositu liberu si nerestrinsu unu seclu intregu? Scie d. ministru cá 280 de familie, afara de casa de locuinta nu mai au asta-di nice una palma de pamentu asié incátu sunt espuse necessitati d'a emigrá in lumea larga? Are d. ministru de cugetu, pre langa sustinerea statulu quo de mai înainte, a face passi pentru regularea definitiva a acesteia affacori si a da locuitoriloru acestui orasiu partea lor de lemneritu si de pasciune?

Tote aceste interpellatiuni se transmitu ministriloru concerninti.

Ministrulu de justitia Pauley presenta apoi urmatoriile proiecte de legi: 1. Despre respunsabilitatea si obligamentulu de desdaunare pentru casurile de morte si venterile corporali causate pre cátille ferate. 2. Despre procedur'a la falsificatiuni de cambie. 3. Despre procedur'a ce este de urmatu facia de cei ce falimentedia in modu falsu si criminalu.

Reportorulu commissiunii centrali inca presenta reporturile acestei commiss. despre mai multe proiecte de legi.

Urmedia la desbateru consemnatiunea 35. a petitiuniloru, cari inse, fára multa vorba, se tramittu ministriloru concerninti spre studiare si definitiva resolvore.

Proiectu de resolutiune

pentru completarea problemei commissiunii de 21, facutu de deputatii nationali si prezentatu prin collegulu loru d. Sigismundu Borlea in sied. de Sambeta 2/14 Fauru a. c.

Dupa-ce on. Camer'a reprezentava, cu decisiunea din 22 Decemvre 1873, sub nr 2768 emisse din sinulu seu o commissiune de 21 membri cu insarcinarea, ca aceea in contiellegere cu Ministeriulu — s'e examinedie: ce felu de mesure si reforme radicali ar fi de lipsa spre acellu scopu, ca s'e se pota mediuloci regularea financiiloru si a echilibrulu in bugetulu de stat; fiindu aceea-si commissiune cu o calle avisata, ca dupa feriele de cratiunu indata s'e se intrunesea si s'e-si faca reportulu catra Camera — in astfelu de timpu in cátu ministeriulu mesurele propuse prin acellu-a inca sub acesta sesiune se le pota luá in considerare si se pota dechiara naintea Camerei cá: ce felu de proiecte de legi séu mesure administrationali crede a poté face pre temeulu propuneriloru commissiunei?

Dar fiindu cá regularea toturoru ramuriloru de administratiune publica, prin urmare si a causei de justitia si de cultura, are decisiva influintia asupra trebuintiloru de stat si in legatura cu acest'a — asupr'a trebuintiloru de introducere a echilibrulu in bugetulu statulu — din punctulu de vedere atátu allu punerei in lucrare, cátu mai vertosu allu financiiloru; — si

considerandu cá, limb'a este unu elementu essentialu, unu medilocitoriu, ba chiaru inaintatoriu allu administratiunei publice, si asiá — tienendu in vedere acea assioma a constitutionalismulu si a adeveratei democratice, dupa care potestate de stat este pentru poporu, si functionarii publici sunt pentru locuitorii tierrei, — urma de sine,

cumca o administratiune buna core, ma chiaru pretinde cu imperiositate, cá — mai vertosu in attingerile officiali nemidlocite cu poporulu, organele de statu s'e-si indeplinesca agendele officiuului in limb'a poporatiunei concerninti;

considerandu cá, din partea comunitatiloru, corporatiuniloru si cetatieniloru de nationalitate si limba nemagiara, de atátea ori dejá s'au redicatu plansori momentose si intemeiate pentru marile defecte precum si pentru neesecutarea si chiaru neesecutabilitatea articuluului 44 din 1868, despre egal'a indreptatire nationale, incátu in Ungaria si Transilvania nemultiamirea poporeloru nemagiara s'a manifestatu intr'o forma generala si spre tota intemplantia demna de attentione;

considerandu cá satisfacerea si multiamirea nationalitatiloru nemagiara in attins'a directiune — este o conditiune si unu postulatulu fundamentale pentru existintia patriei commune si assecurarea vedei ei, precum si pentru sustinerea libertatei constitutionali, care conditiune recunoscuta si implinita, in resultatulu seu finale ar ureá in modu insemnatu plecarea spre sacrificie in toti cetatienii statulu, prin ce cu atátu mai usioru s'ar ajunge restituiru echilibrulu in bugetu;

considerandu mai departe, cá si impregiurarea, cumca confiniulu militare ungrescu intr'aceea s'a redatu patriei mamu, cea ce cu atátu mai de lipsa si mai neamehabila face revisiunea legii custatorice pentru nationalitati, de ora-ce pre de o parte reprezentantii acellui tienutu n'au partecipatu la crearea acellei legi, pre candu aceea taia afundu si in referintiele acellui tienutu; de alta parte — pentru cá in acelle párti aplicarea legii pentru limbe intempina diferite greutáti si pedeco, cari numai prin perfectiunea, respective largirea acellei legi se pota delaturá;

in fine considerandu si acea impregiurare factica, cá precum ne-am convinsu din consultatiunile publicate pana acuma — atátu alle commissiunei de 21, cátu si alle subcommissiunei de 9, emissa de aceea, la deliberearea acelloru mesure si reforme, ce stau in strinsa legatura cu cestiunea de nationalitate, resp. de limba, pana acuma de felu nu s'au attinsu aceste interese, si prin urmare cá conditiunile de impaciure si satisfacere pre callea legelatiunei si administratiunei — a poporatiuniloru de nationalitate nemagiara alle patriei pana acuma defeliu nu s'au adussu in combinatiune si nici nu este sperantia cá se voru aduce de aci nainte, —

subscriii reprezentanti ai poporulu recomenda, ca onorabil'a camera s'e binevoiesca a decide cumca:

„Commissiunea de 21 emissa de acesta Camera din siedintia sa de la 29 Decemvre anululu trecut in modu supplinitoriu s'e se avisadie, a se nisui — in contiellegere cu ministeriulu, de aci incolo, ca examinandu cu de amenuntulu conditiunile de impaciure si multiamire a poporatiunei nemagiare din patria in privintia nationalitatii, limbei si culturei commune a ei, s'e sistemiedie dispusetiunile cuvanite despre mesur'a si modulu, in care ar fi a se considerá si realisá acellea, si prin urmare si in acestu meritulu s'e substerna reportu detaiatu naintea Camerei.”

Datu in Budapest'a 14 fauru 1874.

Sig. Borlea, mp. representante; — Aless. Mocioni, mp; — Part. Cosma mp. Mircea Stanescu mp; Aless. Trifunac mp; — Svetosar Mileticu — mp; — Ant. Mocioni, mp; — Laz. Kostics mp; V. Babesiu, mp; Aless. Romanu, mp; d. trad. „Alb.”

Asupr'a industriei Harthiei.

In siedintia din 14. Ianuariu se presentá camerei legislative rom. unu proiectu de lege pentru infiintarea unei fabrice de harthia. Proiectulu inse nefindu completu si detaiatu onor. Camer'a, admittendu-lu in principiu, a amanatu discussiunea pana la complectarea si presentarea lui din nou, recunoscendu totu una-data urgentia, cátu si importantia unui assemenea ramu de indu-

stria, care este menitu a augmentá avuti nationale.

Nimicu mai laudabilu de cátu acestu procedore.

Crearea unei fabrice de harthia in tierru nu numai cá este una necesitate imperiosa dera prin astfelu de impulsioni ce se vor da industriei, se va pune mai multa vieda in spiritulu de intreprindere, care a inceput a se stinge, din caus'a cá nu intempina nie una incurgiare din partea nimenu in cátu unii chiaru au inceputu a crede, cá tierru nostra nu are elemente necesarie unei industrie nationale, si cá, prin urmare, trebuca si in viitoru s'e prestámu acestu tribut tierreloru straine, plátindu-li tote lucrurii industriei, pana chiaru si celle mai neimsemnate, cu munc'a nostra grea, sufferind; involuntarmente unu importu care intrecu esportulu nostru.

Nu me voi pronuncia asupr'a proiectulu in cestiune care va fi presentatu camerei, assemenea credu superfluu a relevá importantia unei assemenea fabrice de harthia. Lumea tota scie cátu de importanta este ea

Inse, pentru a intimpiná obiectiunile acelloru cari contesta reusita unoru assemenea intreprinderi, punendu innainte cum si munc'a este scumpa la noi, cum cá ori e fabrica, ori ce industria nasconda presupune ca braciele necesarie la manoper'a accessoria trebuitorie s'e nu absorba totu beneficiulu productiunii aburulu si a machineloru, adeca obiectiunea acelloru-a cari dicu cum cá, productiunea harthiei fiindu basatu pe materialulu brutu, care consiste in petie si alte remasitie netrebuitorie din fabricel de postavaria, si considerandu cá stringerea peticeloru core una classa de omeni, care si se multumesca cu unu micu salariu séu beneficium dilnicu, astfelu peticele séu materialulu brutu ar costá mai multu de cátu tota valoarea hartiei inse-si; ceea ce diet Dloru, facia cu pretulu normalu allu munc'ei la noi, nu se pote acceptá; considerandu assemenea cá, nefindu la noi fabrice de postavari, nu potemu acceptá una alimentatiune in materia bruta din partea acestoru-a. Pre aceste motive D-loru veniu si contestu realisarea si reusita unei fabrice de harthia care nu pote, dupa D-loru, essiste de cátu numai in correlatiune cu alte fabrice.

Intr'adeveru, daca considera cine-v aceste obiectiuni din punctulu de vedere altu acestoru opponenti adeca acellu-a, cá sciintia n'a sciutu produce nimicu nou in acestu ramu de industria, ci l'a lasatu depedinde de nise circumstantie concrete cari, in castu de a lipsi aru diadarnici astu-feliu reusita productiunii de harthia, atunci ar sta la indoieala daca intr'adeveru potemu noi cu successu s'e ne arruncámu in atari intreprinderi.

Spre sigurantia generala inse trebuie s'e declarámu cá sciintia moderna nu lasa de felu necesitatile vitale alle omulu (harthia fiindu si ea un'a) la capriciulu unoru circumstantie.

Sciintia moderna a sciutu produce nise surrogat poternice, cari garantéza existintia acestei industrie, si inca mai multu i-a deschisu unu nou campu de dezvoltarea.

Nu voi s'e enumeru aci collelate multa surrogat, cari sunt asta-di create spre facilitatea productiunii harthiei, si me voi margini numai la surrogatulu acellu-a, pre care tierr'a nostra lu-possede in mare abundantia, si este in stare inca a-lu da, allu esportá in collelate tierre cari au trebuintia de ellu precum: Anglia, etc, si prin care insi-ne vomu mari sorgintele avuti nationale.

Acestu surrogatu este lemnulu si chimia, este sciintia care a reportatu acestu triumfu.

Printu procedere chimica lemnulu se descompune in fibrele salls si devine mass'a

La nrulu acestu-a aveamu si supplementu de una diumetate de cola, cá-ci numai asié credemu a veni éra-si in ordine cu editiunea, daca nrulu restante lu-vomu supplini prin doue supplimente.

ALESSANDRU ROMANU
Propriet., edit. si red. respundiet.

Supplimentu la nr. 10 allu „Federat.“, cursulu an. 1874.

aceea, din care, dupa esperiintele facute nu numai in Germani'a, Suedi'a, ci si Angli'a, a datu colle mai bune si neacceptate rezultate cari inlaturéza cu totulu intrebuintiarea de petice la fabricatiunea hartiei.

Cine a visitatu Espositiunea din Vienn'a s'a potutu convinge pana unde au mersu aceste noue cuceriri alle sciintiei moderne.

Asta-di Germani'a numera mai bine de 400 aparate chimice de acesta natura numai dupa sistemulu Vaelter, multe altele dupa sistemulu lui Dresse! si a lui Loe; celle din urma introdusse cu mare succésu in Suedia si Angli'a.

Tote aceste sisteme inse se resumu in excellerea d'a produce câtu se pote de multa materia din lemn pentru fabricatiunea hârtiei.

Productiunea asemenea este cu atât'a mai multu incuragiata, cu câtu Angli'a este unu cuperatoru statornicu pentru materi'a bruta, si tote fabricele acestoru productiunii, cari lucrau mai înainte pentru consumerea fabriceloru de hârtia locala, prin convenienti'a ce gasescu in pretiurile mari platite de Angli'a, s'au vedintu impinse a desvoltá acesta productiune lucrandu mai multu si separatu pentru esportulu in strainetate, de unde decurgu noue venituri pentru tierrele cari le esportu.

Costulu productiunii unui cantaru de materia bruta se suie la 5—7 taleri, precandu valoarea vendiarii este de 12—14 taleri. Prin productiunea susu arretatei materie, nu numai cá productiunea hârtiei se desvolta mai multu, nu numai cá cea din urma nu mai este dependinte de fost'a si unica ei materia bruta: „peticele“, dar prin ea se valorifica inca mai multu lemnulu, ceea ce pentru tierr'a nostra, care are destula abundancia in iemne molli, ar creá una noua avutiá. Padurile de bradu voru augmentá in pretiu, proprietarii asemenea nu voru avé nevoia ca sè accepte pana ce padurile loru voru ajunge vres'a seculara spre a le poté da explotatiunii, ci si chiaru paduri mai tinere, numai abundante in cuantitatea lemnului, voru contribui si elle la augmentarea venitului mostei.

Aceste disse, nu potemu de câtu sè laudámu guvernulu pentru incuragiarea ce voiesce sè faca industriei nationale, si sperámu cá D-nii deputati se voru grabi a asigurá unu nouu ramu allu industriei, care este chiamatu a deschide noue sorginti de avuti'a nationala.

I. B. Brocineru.

Installatiunea noului Episcopu Mironu Romanu.

Diu'a de 2/15 Februaru, a. c. fu pentru credintiosii eparchiei Aradane adeverata di de bucuria si serbare!

La 10 ore. dem. campanele catedralei anuncia intregulu orasiu cá — noulu Episcopu a plecatu la st. Biserica; preste câte-va minute unu banderiu compusu di'n juni romani, cu flammure nationale incungiurandu carret'a episcopesca intre viuele urári de „se traiesca“ sosescu la biserica; Pr. S. Sa Dlu Episcopu insocitu de mandatarulu metropolitanu descáleca, — la usiele bisericei lu-bineventedia clerulu in ornate sante imbraccatu, éra credintiosii adunati cu „sè traiesca!“ conductulu se pune in miscare, in cea mai esemplare ordine passiescu pana la st. altariu, noulu Episcopu este petrecutu de ochii totoruru, unu adeveratu momentu serbatorescu. Faci'a cea cuviosa si serina a Ilustritatei Salle este cuprinsa de adeverata pietate crestinesca; intregu publiculu se sente adancu miscatu, Episcopulu imparte binecuvéntarea Sa Archieresca credintiosiloru, dupa care indata se incepe imbraccarea.

Aprope de scaunulu episcopescu este aredicata una tribuna, inaintea ei una mesutia pre care se vede Diplom'a Majestati Salle si Grammat'a Metropolitanu, cu care se investesce noulu Episcopu. Una voce sonora si adancu miscatoria se aude, este a mandatarulu metropolitanu a Prea Cuviosii Salle Dlui Archimandritu Nicolau Popea, D-Sa facandu istoriculu si arendu fasele prin cari a trecut santa maic'a

nostra biserica, descriindu cu colorile celle mai triste perderea Episcopateloru Oradei, Ienopolei, Temisorei si a vechiei Episcopie romane din Lipov'a, ni spune cá in mediu-loculu negrulu intunerecu ni-se arreta unu allu doile Moise caro precum ceilu dantâiu a desecatú ap'a asiá si acestu-a, nu ap'a ci velulu cellu negru si grossu allu neguroi; si acestu-a este de fericita memoria Andreiu Bar. de Siagu'n'a Metropolitulu romaniloru de releg. gr: or: — Ellu ni-a restituitu Autonomi'a nostra besericesca. Ellu a assudatu di si nopte pana ni-au recastigatu tote drepturile nostre besericesci asia precumu adi le avemu, de alle lui frupte avemu a ne bucurá si cu occasiunea acest'a. Prea demnulu oratore vorbesce aprope una ora intrega fiindu ascultatu cu incordata atentiune. In fine anuncia cá se simte fericitu cá este incredintiatu din partea Pr. S. Salle, a Metropolitulu cu introducerea solemna a noului Episcopu in Eparchi'a Aradului. Se dá cetire scrisorii Metropolitulu prin care se numesce de mandataru, prin Archidiaconulu si profesorulu de teologiá Dlu Puscaru, urmedia cetirea Diplomei imperatesci prin Protosingelulu Andreiu Papu, dupa care Dlu Puscaru cetesco grammat'a Metropolitanu, era mandatarulu introduce in scaunulu Episcopescu pre Pr. S. Sa Dlu Mironu Romanu, si intorcandu-se cátra credintiosii adunati dice cu adeverate cuvinte insufletitorie, ca sè ne bucuram d'in inima cá pre scaunulu Episcopescu allu Aradului s'a alesu nu strainu, ci unu adeveratu si iubitu fiu allu dulcei nostre natiuni romane, de la care avemu sè acceptamu celle mai mari folose pentru promoverea causei nostre besericesci scolare si foundationale. Prea Cuviosia Sa Dlu Archimandritu Popea prin allocutiunea si portârea sa au cuceritu inimile totoruru arretandu-se demnu invetiaccellu allu marelui Andreiu.

Dupa tote aceste noulu introdussu Episcopu tiene prim'a sa cuventare din scaunulu sèu Episcopescu si dice intro atele cá este adancu petrunsu de marea si greu'a misiune ce se pune pe umerii sèi cu occasiunea acest'a, dar se increde Divinei Provedintie care la urmatu si scutitu sub totu decursulu vietiei; promitte serbatorescu cá va lucrá pentru consolidarea institutiuniloru nostre besericesci si scolare, roga pre credintiosii sèi ca asemenea cu inprumutata iubire sèlu spriginesca si ajutore die intru tote. De insemnate mare sunt cuvintele Pr. S. Salle candu amintesce ca se punemu tota trud'a si ostene'l'a pentru imbunetate stârii preutiesci cari sunt primii factori ai desvoltarii nostre nationale. Sè collucrámu la organizarea Teologiei si preparandiei, si pentru infintiarea scololoru, éra aceste ce le avemu sè le sustiemu si spriginimu pastrandu-so caracterulu nationale confessionalulu.

Frumosse si de sperantia mare in viitoriu cuvinte audíramu cu acesta occasiune din gur'a Pr. S. Salle; dee ceriulu ca tote celle audite inca in vietia se le pota pune in lucrare deplina.

In data se incepe st. missa pontificandu Pr. S. Sa Dlu Episcopu cu numerosu cleru assistinte. Missa durá pana la 2. ore; de facia a fostu multime de omeni din provincia, asemenea officialii comitatensi si cei d'in corpulu militarescu. La 3 ore s'a tîenutu prandiu in curtea Episcopesca, la care n'a lipsitu voi'a buna si inclinari intru sanetatea demnitarulu.

Inchiasu pofintu Pr. S. Salle noului Eppu multi fericiti anni de parintesca guvernare!

Simleulu Selagiului. febr. 1874.

Pré Onorata Redactiune!

Fericitulu meu tata Ioanu Moldovanu, locutoriu in Secaciú (Szakácsi) cu câte-va dille inaintea mortei salle, urmata la 2 Apr. 1870. a donatu la 16 beserice rom. gr. cat. din protopopiatele Tasnadu, Saravadului, si Eriului câte una suta florinti v. a. in summa 1600 fl. v. a. cu acea pia intentiune: ca acea servindu de de fondu besericescu, sè-se eloce pre langa usura de 12% din care 10 fl. sè-se spesesca in folosulu besericei, — éra pentru 2 fl. prentulu respectivu, in diu'a aniversaria a

mortii donatoriului, in refrigeriulu suffletulu acestui-a, sè servesca 2. st. liturgie; — Subscriulu ca fiu, si essecutoru testamentulu parintelui meu, — d'in consideratiune: cá, precum sciú, la celle mai multe beserice donate, nu se tiene contu de intentiunea fundatorelui, — si conditiunile puse nu se observa, — respective: liturgiele comisse nu se servescu, — mi tîenu de consciintiosa datorintia a rogá attentiunea respectiviloru Dni prouti, asupr'a lassamantulu donatoriului, si totu-odata a legá de suffletulu acestoru-a servirea colloru 2 liturgie, la timpulu, si pentru onorariulu scitutu, — prin care mi-am salvatu consciintia, si mi-am implinitu datori'a ce aveam cátra neuitatulu meu tata.

Ioanu Moldovanu,
controlloru la perceptoratulu de Simleu.

Suntemu rogati a publicá urm. annunciu:

A essitu de sub tipariu „Annuariulu generalu officialu allu Romaniei“ unu volume de lussu in 4° de 300 pagine cu fotografi'a II. LL. domnitorulu si domn'a, cu una charta a Romaniei si unu planu allu urbei Buenos. Coprinde: unu calauzu allu Romaniei, unde se gasescu reunite datele etnografice, statistice, istorice, limbistice si pitoresci celle mai complecte, precum si adresele totoruru demnitariloru si funcionariloru superiori ai Statulu si totoruru banchiariloru, comerciantiloru, advocatiloru, mediciloru, ingineriloru, architectiloru, proprietariloru din Bucuresci si din tote cetatile principale.

Depositu generalu la Szöllösy et Gräve, Callea Mogosioe 40, in Bucuresci.

Friedericu Dumé,
direct. diarulu „La Romanie“,
Str. Carolu I. 14.

Bucuresci. In urmare violintei oppositiuni a Camerei, guvernulu recessu (desistá) de la art. legii communalu dupa care strainiloru s'ar incuvintiá drepturi electorali comunale in porturile Dunarii. Ministrulu lucrariloru publice prin scriosore cercularia li reamintesce ambeloru directiuni de calle ferrata cá la 5 anni dupa deschidecea cálliloru diumatate d'in officialii cálliloru ferrate trebuo sè consista d'in Romani.

In 10. februaru st. n. D. Ios. Iooris consiliariu de legatiune, aginte diplomaticu si consule generalu allu Belgiului fu primitu de domnitorulu Romaniei, in audientia officiala. D. Jooris remisè domnitorulu, incongiuratu de casa sa civile si milit. si in presentia dlui ministru allu affaceriloru straine scriosore cari l'acredita la curtea d'in Bucuresci in calitate de aginte diplomaticu si consule gener. Cu aceea-si occasiune noulu consule depuse in man'a domnitorulu Romaniei si una scriosore autografa a regelui Belgiloru, cátra In. Sa.

Bucuresci, 17 febr. Senatulu, dupa viue discussiuni a supr'a proiectulu de lege pentru modificarea codicelui penale, — luarea in consideratiune o primu cu 39 voturi, contr'a 28.

VARIETATI.

(Balulu rom. in Budapesta.)

Cumca si in annulu acestu-a s'a arrangiatu balu romanescu in capitalea tierrei unguresci, despre acest'a onorab. publicu cetitoriu de prin provincie are dejá cunnoscintia si pentru aceea va asepta ore-cum cu impaciintia, sèu mai nimeritu, cu nerabdare, ca se affle ce-va despre decursulu si successulu acestui balu. Ne grabimu deci a satisfacè dupa potintia si acestei juste acceptari; inse din capulu loculu premittemu, cá nu vomu face una recensiuone detaiata, pentru cá din esperintia scimú, cá ori si cátu de pro largu s'ar ocupá omulu de asemenea lucruri delicate, i este cu nepotintia a face pre placu la toti si la tote. — Balulu s'a arrangiatu — precum se scie — in folosulu societati de lectura „Petru Maioru“ si s'a tîenutu, in ser'a de 12 spre 13 Fauru, in elegant'a sala din marele hotelu „Hungaria.“ Joculu se incepú cam pro la

10½ ore, adeca indata dupa sosirea patronessei balulu: domn'a Elen'a G. Mocioni, allu carei stimatu nume este deja bine-cunoscutu publiculu romanu. „Ardeleni“ i se dede prim'a onore; inse indata ce parchiele inceputa a undulá prin sala lustruita dupa takturile nimerite alle musicei militari, — observaramu numai decátu cá dieu „Ardelen'a“ nu prea e bine dispusa, cá-ci pre langa form'a ei originale i mai lipsiá inca si foculu ce caracterisedia. Precum ne-amu informatu, caus'a acestei indispusetiuni ar fi d'a se affl in pucin'a ei simpatia facia de pucinu amabil'a „Hungaria“, dar mai vertosu facia de si mai pucinu dragalasiulu nume „Budapesta.“ Inse cu tote aceste „Ardelen'a“ nostra avú atáta taria de suffletu. de si-jocá rolulu pana in fine cu destula demnitate. „Roman'a“ inca si-a avutu rolurile salle, si de si e sora dulce cu „Ardelen'a“, totu-si parea a fi mai pucinu susceptibila, mai pucinu accessibila de sotiemintele sororei salle. Si precum ni se spune caus'a acestei differentie ar fi crecerea. Ardelen'a a capetatu una crecere mai tierranesca, ceea ce se vede si de acolo, cá ea si asta-di potrece mai vertosu pre la sate, si asié pucinu se pricepe la appucaturele urbane, arcea d'a-si ascunde sotiemiintele ca n'a invetiatu-o, ci este dedata a da expresiune dororii sèu bucuriei animei salle prin totu felulu de versuri, pre cari cu voce innalta le respica, asié incátu de esemplu dupa cuvintele: „Mandra, sprancenele talle, multu-su facuto cu calle; candu le urei si le cobori, prin trupu me prinde fiori“ nu-ti mai remane nici umbra de indoiela despre ceea ce semte anim'a voiniculu care le esprime. Din contra „Roman'a“ este crecuta la orasiu — si, daca nu ne insielámu, chiaru la Brasieu — pentru aceea ea are multa desteritate in affectiune si cochiataria, apoi este si mai pretensiva, si cá sè pota fi totu-de-un'a eleganta, are mare inclinatiune spre lussu, dá multu pre moda si nu prea multu si-bate capulu a se cunnosce pre sine, cá-ci momentulu pentru rapirea Sabineloru de multe ori degeneradia intr'o simpla promenada. — De altmintrelea „Roman'a“ nostra a facutu onore balului romanu; chiaru „Quadrillulu“ francescu, rivalulu ei cellu mai puternicu, de asta-data a trebuitu sè ceda si sè-i lasse ci triumfulu. De si publiculu a fostu mai pucinu numerosu ca in annii trecuti, totu-si balulu a successu preste acceptare bino. La successulu splendidu allu balulu a contribuitu multu si annulu acestu-a, marea familia a Mocionesciloru, nu mai pucinu familie Br. L. Popu, Mihali, Stupa, Babesiu, Cimponeriu-Alduleanu, Nedeleu, majorulu Trapsi'a cu prea amabil'a sa socia, capitanulu Vornica familia Utasy, s. c. l. Jocatorie au fostu, ce o dreptu, cam pucine, inse care de care mai eleganta, mai gratiosa, mai... mai — amabila. Câte Eugenie, Aurelie, Elene, Maritie, Alessandrine, tote regine — firesce alle balulu. Dintre notabilii straini avemu d'a insemná, pre langa deputatii nat. serbi si pre vestitulu d. ministru Szapáry. — Intre semnele esteriore, cari dovediau caracterulu curatu romanu allu balulu, mai pre sasu de tote este de insemnatu ordenea jocuriloru pentru dame. Loculu „Columni lui, Trainu“ din annulu trecutulu lu-occupá annulu acestu-a „Sabi'a lui Mihaiu“ in tricolori nationali; pre una lature a acestei sabie érá imprimatu cu litere de auru „Balulu romanu. 1874.“ éra pre cea-lalta lature, intré „Calugareni“ si „Alba-Julia“ — „Ecce sabi'a lui Mihaiu.“ Catra manunchiu teac'a se deschidea si arretá jocurile dupa ordenea loru successiva. Dupa tote aceste potemu inchiasu cu satisfactiunea, cá balulu rom. in Budapest'a a successu cátu de bine si in annulu Domnulu 1874,

(Processulu unuicostumu.) Luni s'a tratatu inaintea trib. secti'a II unu frumosu processu pre care nu ne potemu oprí de a-lu comunicá lectoriloru si mai cu sama lectriciloru nostre: domnisiore L. I. I. chiama pe croitorulu Haim Hersman si i dá una rochia trenante ca sè i-o prefaca in costumu. Croitorulu i respunde cá materi'a n'ajunge asiá cum o pretinde se fia. D-r'a inse voiesce sè aiba cu ori-ce pretiu unu costumu din acea rochia, si deci croitorulu se decide a-i satisfacè placerea cum va poté mai bine. Dupa câte-va dille eostumulu

e gat'a, dara ellu nu place d-rei, si prin urmare se oppune d'a platii croitorului. Acestu-a reclama la judele de pace respectivu, care condamnă pe domnisor. Nemultiamita cu otarirea primei instantie, d-sa face apelu la trib. unde se aduce si d-n'a Malvin'a, croitoress'a, ca esperta. Domnisor'a L... I... este nevoita a se desbraca chiaru in camer'a de delibetatiune, de rochi'a sa sia imbraca costumulu pentru ca espert'a se se pota pronuncia in cunoscentia de cauza. Opiniunea d-nei Malvin'a este, ca dintr'o rochia lunga nu se potea face unu mai bun costum. In consciinta, trib confirma otarirea judelei de pace si d-r'a L... I... remane se platesca croitorului, dupa ce a avutu desagremantulu a se desbraca si imbraca in tribunalu. (Curierulu.)

(Budapesti Közlöny). Prin ordinaratiunea ministeriului de justitia, d'ariulu official de Budapest'a, va servi de aici inante ca organu si pentru publicatiunile tribunaleloru d'in Transilvania, prin urmare foia off. Transilvana va inceta.

(Multiamita publica). Societatea de lectura a Junimei romane studiose la academi'a si archigimnasiulu de Oradea-mare, la 26 Ianuariu, a. c. avendu onorea a binevent'a pre noulu Episcopu Pr. S. Sa Ioanu Olteanu, si ca patronului sau a-i present'a una oda tiparita pentru occasiunea installatiunei, a primitu cu multiamita fiesca in donu una suta forinti v. a. si celle mai firme asigurari pentru parintiesca ingrigire si patronare a acestei societati.

Societatea si-implinesce cellu mai sacru obligamentu, candu vine cu bucuria a-si da in publicu espressionu multiamitei fiesci si a recunoscentiei vine pentru generosulu patronagi si fapta nobila a Pr. SSalle si a le accentua cu dreptu cuventu inantea onoratalu publicu romanescu ca modelu de generositate si liberalitate esemplaria. Pentru Societate: *Julu Pappalvai* conducatoriu, *Zacari'a Rocsinu* not. corresp.

(Numire) Michailu Cosm'a, vicenotariu la judecatori'a d'in Beiusiu este numitu esecutoru la judecatori'a cercului totu acolo.

(Comunitatile) Alsó-Répa si Liget escorporate de la officiulu cercului de contributiune d'in Teac'a se incorporara la off. cerc. de contrib. d'in Reginulu s.

(Pentru orfanii de colera) Zelosulu pretore in Boccea-r. (comit. Carasiu). D. Stefanu Antonescu, au tramissu era la guvernulu 20 fl. pentru orfanii amintiti.

(Officiulu reg. de posta in Zamu) se suspinse pre unu timplu, la 9. febr. comunitatile cari se tienea de acestu officiu: Almasiellu, A. Salisce, Bradicellu, Brasiecu, Bursucu, Corbi'a, Godinescu, Glodu, G. Ghilescu, Ilteu, Corbesci, Micanesci, Oberasi'a, Petrisiu, P. Salisce, Paganesci Posiog'a, Rosi'a, Salciv'a, Tocu si Zamu, se incorporara la offic. postale de Soborsinu.

(Episcopatul romanescu gr. or. de Caransabisin) se va transpune la Timisor'a - asi'a scrie „Tomosv. Ztg.“ — Effectuandu-se acest'a, atunci comunitatile rom. d'in comitatele Timisiu si Torontalu cari de presentu se tienu de dioces'a Aradului se voru tiene de ici inante de iurisdicțiunea Episcopatuului rom. de Timisor'a Assemone si preparandi'a si institut. teolog. se voru transpune la Timisor'a.

(Bibliografia) D. Simeone Fl. Marianu public'a la Cernauti una collectiune de „poesie popor. rom.“ Oplu intregu va fi de patru volume, d'in cari cellu I. aparutu dej'a (se vinde cu 1 fl. 10 cr. v. a.) cuprinde „Ballade“ (Cantece betranesci) allu II. va cuprinde „doine“ si „hore“, allu III. „satire“ allu IV. „Descantec“ si „Vragiture“ (formule de farmeco). Este de prisosu ca se recomandamu laudabil'a intreprindere a Dlui Marianu, prin care dsa face mare servitiu literaturii rom. — reproducemu totu-si cuvintele bine sentite ce diariulu de Bucur. subadauge anuciului „s'a dissu adese ori, ca cea mai buna parte a istoriei unui poporu este in istoria sa, precum cea mai buna parte a vietii unui omu este in inim'a sa. — D. Vasil. Alessandri au facutu la timplu seu mari servitiu tierrei salle publicandu balladele si cantecele popor. culese in Roman'a. De

atunci acestu soiu de lucrari se immultira si asta-di literatur'a popor. rom. se inavuti forte. Ea inse nu va fi completa decatu numai dupa ce se voru fi culesu tote manifestatiunile sufletului poporului sub formele salle celle desfetatorie si native cari nascu in orele fantasiei salle, precum florile campiloru nascu spontanu sub desmierdarele zefirului. — Collectiunea Dlui Marianu contine eschisivu cantece adunate in „Bucovin'a.“ — „Spre acestu scopu, dice D. Marianu, adese ori am intratu in modestele casutii alle Romaniloru tierrani d'in Bucovin'a spre a aduna poesi, fabule (povesti), traditiuni, datine,“ etc. — D. Marianu a fostu ajutatu la culegere a acestoru balade prin studintii rom. Pridie, Dubau, Prelipceanu, Spânulu, Tomoiaga si Turtureanu.

Sciri electrice.

Paris, 15 febr. „Monitoriulu“ intr'unu articlu despre calletori'a imperatului Austriei la Petrupole reamintesc ca intrevederile anteriori alle suveraniloru aveau scopulu d'a arreta, ca d'insii nu voru partenl unu resbellu de resbunare contr'a Franciei. Acum inse, pare ca Prussi'a este mai plecata a provoca incurcature decatu a le inlatur'a. Austri'a si Russi'a au vrutu se arrete ca elle nu voru incuragiá assemene plecari si ca elle, chiaru ca si Franci'a, dorescu pacea. Apoi inchiaia. Noi, vrendu resbellulu, n'avemu se speramu a gasi aliati, era de vremu se padimu strinsu pacea si vomu incungiura totu ce ar pote-o compromitte, atunci Franci'a si-va ave aliata tota Europ'a.

Paris, 14. febr. „Journal de Paris“ intrunu articlu presuppuse possibilitatea ca principele Napoleon se va allatura aderintiloru septennatului, — la ce principele respunde: „respectulu cátra numele meu, tota couvicitiunea vietiei melle si ingrigirea mea pentru adeveratele interese alle tierrei me rprescu a me dechiar'a de aderinte allu unui guvernulu ce nu este pusu prin vointi'a directa a poporului; septennatulu trebuiá se se bashedie pre dreptulu suffragiului universal.“

Petru pole, 14. febr. Imperatulu Austr. cercet'a adi dem. momentulu imperatului Nicolau si depuse pre ellu una cununa de dafini (lauru) apoi merse a vedé pre toti membrii familiei imp. russ. pre principii straini presenti si pre solii poteriloru straine accreditati la curtea de Petrupole.

Petru pole, 16. febr. Eri sera la 6 ore prandiu de gala. — Imp. russ. salut'a pre imp. Franciscu Ios. cu unu toastu, dandu spessiune bucuriei salle si asceptarii, ca „amiceti'a ambiloru monarhi cu imp. Vilhelmu si cu regin'a Victori'a (pronunciandu numele reginei, tiarulu se inchina cátra principele de Wales, care multiaml.) d'impreuna, va padí pacea lumel.“ — La acest'a imp. Franciscu Ios. respunde „petrusu de multiamire pentru amicabile primire, ce am gasitu aici, consentu cu sinceritate imperatului meu amicu, inchinu pentru sanetatea imperatului, imperatesci si a tota famili'a imper! Domnedieu se-i binecuvinte!“

Petru pole, 16. Principele Arturu (d'in Angli'a) au plecatu. — Generalulu Lüders au moritu. (Cunoscutu si aici d'in campani'a de la 1849.)

Sabiiu, 16. febr. Comitele sassescu Conrad opri discussiunea a supr'a ordinatiunii ministeriului de interne, d'in asta cauza 34. deputati sassesci presentara protestu, dupa care comitele inchise periodulu sesiunei universitatii sassesci

Deputatii romani si magiari nu se allaturara protestului.

Vienn'a, 16. febr. Renumitulu profess. de la facult. medic. si consil. de curte Hyrtl, fu pensionatu d'in respectu sanitariu.

Berlin, 16. febr. In sied. de astadi toti deputatii d'in Alsaci'a-Lotaringi'a (parte dismembrata a Franciei) si-alesera loculu in drept'a extrema langa mes'a consiliului federale, siepte insi sunt preuti.

Berlinu, 18. febr. Diariulu „Nordd. allg. Z.“ (organu officiosu allu lui Bismarcu) polemisanu in contr'a d'ariului francesu „Assemblée nationale“ argumentedia ca neci una putere nu pote pretinde dreptulu de protectiune in Orientu.

Constantinopole, 18. febr. Reactivarea lui Mahmud pasi'a este probabile. Intregu cabinetulu st'a gat'a a se retrage. Solii poteriloru straine se abtenu de totu amesteculu.

London, 18. febr. Regin'a au primitu demissiunea lui Gladstone. — D'Israeli pleca asta-di la Windsor (resiedinti'a reginei). Intrarea in cabinetu a lui Salisburg se crede ca sigura; intrarea lui Cairn este dubia.

Vienn'a, 17 febr. Diariulu „Pres-s'a“ anuncia ca imprumutulu de note austriacu face nu 70 ci numai 50 milioane nominalu. Cursulu nu este sub 67. — Pentru summ'a restante (ca la 45 milioane) este probabile unu imprumutu de argintu.

Revista commerciale de septemana.

Budapest'a, 17 Fauru. Mai inante da vorbi despre referintiele commerciali, avemu se insemnamu in scurte cuvinte starea preste totu a temperaturi. In decursulu septemanei trecute amu avutu parte de unu geru uscatu insocitu de unu vntu aspru, asié incatu tota lumea crede, ca semnaturale de toamna, cari in celle mai multe parti alle Ungariei sunt lipsite de accoepementulu caldurosu ce-lu dá neu'a, voru si espuse la una grea tentatiune. Dillele prime alle septemanei currinte mai alungá incatu-va ingrigirile, ca-ci de eri incoce ne bucuramu de unu tempu nu numai molle ci chiaru caldurosu. Pamentulu a inceputu a se desghetiá si plo'a calda ce inca de asta nopte curge neinoctatu pare a-i reimprospata poterile si a-i redá viti'a de primavera. Cu tote aceste inse agricultorii se temu, ca aceste extreme — candu proa rece, candu prea caldu — potu se aduca si estuannu mai multu reu decatu bine.

Tergulu cerealeloru a decursu septemana trecuta preste totu bine; concurrenti'a cumpertoriloru n'a fostu prea mare, inse cu tote aceste s'au vendutu:

Gráu 60 mli centenari marfa interna si 20 mii marfa de Poloni'a. Preciurile 8 fl. pana la 8 fl. 10 cr.

Secara, marfa curata, s'au vendutu vre-o 8000 mertie cam cu 5 fl. cent. vamalu.

Ordii, calitatea fina a lipsitu aproape cu totulu, calitate de mediulocu s'au vendutu abié 10 mli de mertie. Marfa de Romani'a si Turci'a s'a vendutu in mare cantitate, in termeni de primavera, dupa greutate, de la 65—70 pndi cu fl. 3.60—3.90.

Cucurudiu s'a vendutu la consumatori cam 15 mii centenari; cu terminu pre Maiu—Iuniu, marfa de Banatu fl. 4.95. pana la fl. 4.97½ cr.; marfa de Romani'a fl. 4.85 centenariulu.

Ovesulu a fostu bine cautatu; s'au vendutu vre-o 20 mli mertie; in termini de primavera s'a vendutu mari cantitati cu fl. 2.32, per 50 pndi viennesi; numai pre Maiu—Iuniu s'au vendutu 30 mii mertie cu fl. 2.47½.

Farina, calitatea fina si de mediulocu este forte slabu cautata; vendiarea se re-

stringe numai la nr. 7 pana la 9. Nutretiele se cauta tare, inse magazinele de teritie dure sunt desiertate cu totulu, din care cauza precieulu se urca necontentu.

Preciurile notate alle farinei sunt: nr. 0. fl. 16.30; nr. 1. fl. 16.80; nr. 2. fl. 16.30 nr. 3. fl. 15.30; nr. 4. fl. 14.30; nr. 5. fl. 13.30; nr. 6. fl. 11.60; nr. 7. fl. 10.70; nr. 8. fl. 10; nr. 9. fl. 9.20. — Teritiile fine fl. 3.20, celle dure fl. 3.10.

Fructele cu postaia. Sementi'a de canepa, care lipsece, se platesce bucurossu cu fl. 4.25 per 60 pndi viennesi. — Meiulu (malain) 82 pndi vienesi fl. 5. — Passatu fl. 8.15 cent. vam. — Macu suru fl. 12. 75 mertie. — Fasole fl. 5. 50 pana la 6 fl. cent. vam. — Lintea fl. 6. 50 pana la fl. 7. 50, Mazerea fl. 6. 50 cent. vam.

Lana. S'au vendutu cam 6—700 centenari si adeca dupa tunsatura cu 85—104 fl. — Lana spalata fl. 155—160 cent.

Porcii sunt tare cautati, inse nu prea sunt la dispusetiune; lipsa se sente pre di ce merge. Pretiuri notate: porci de tierra de 240 pan la 250 pundi 35—36 cr.; peri 36, marfa de esportu 37 cr. Cucurudiulu de Banatu 3 fl. 70 cr. cent.

Unsoare de porcu, marfa de orasiu fl. 39.—40 fl. fara butoiu, si 41—42 fl cu butoiu cu totu. Marfa de tierra fl. 38.50, americana 34—35 fl.

Clisa (lardu slanina) fl. 34—35, afumata 38—40 fl.

Seu pucina vendiare fl. 26—27.

Prune s'au cumperatu cate-va sute centenari pentru esportu; marfa de Bosni'a 23 fl. marfa de Serbi'a in saci fl. 22 50.

Zaharu rafinatu. Acestu articlu de commerciu fu tare cautatu in tempulu din urma. Provisiune nu prea este, inse in currendu lacunele se voru implé prin noulu importu. Pretiurile, dupa calitate de la fl. 26.50 pana la fl. 28.50.

In miere, cera, gogosie, petra de vinu, sementia de trifoiu si lictariu de prune nu s'a facutu vendiare mai remarcabile.

Spirituulu inca a fostu pucinu cautatu; metoda noua s'a vendutu la consumetori cu 63, era marfa de trevere (dro-sde) cu 66—67 cr.

Oleiu de napi indoitu rafinatu s'a vendutu pentru consumtiune cu 20½ fl., simplu rafinatu cu 17—18 fl.

Petroleu, cu redicat'a la gar'a de aici fl. 12½%, cu butoiulu fl. 13½.

Pei lucrute. Preciurile moderate de mai nainte se sustienu si nu este temere de reductiune, pentru ca nice productiunea interna nu crece, era importulu a incetatu aproape cu totulu. Preciurile notate: Pelle grea 100—104 fl., usiora 95—100 fl. centenariulu. Tertie de 20—24 pundi 103—105. fl. tertie americane 90—95 fl. — Pei de vacca argasite 130—145 fl., calitati mai fine cu 10—15 fl. mai scumpe, per. cent.

Pei de vitiellu argasite fl. 195—140; de lustruitu, calit. II. 255—265 fl. dto. calit. I. 280—285 fl. — Saffianu, dupa calitate, de la 95—115 fl.; pei de ciapu 215—220 fl. centenariulu.

Siflitic'a si impotentia, fia vechie seu de currendu nascute,

se tratédia dupa metodulu homeopaticu de Dr. *I. Ernst*, Pest'a, strad'a Idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15. de la 2—6 ore dupa media-di.

Aceste morburi se tratedia a dese ori in modulu cellu mai usioru cu dose mari de iodiu si argintu vlu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui resultat momentanu. Pacienti' vindecati in modulu acestu voru cadé mai currendu seu mai tardiu in morburile cele mai infricosiate, incatu inca in aduncele betranetie voru ave, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratarii usiore si superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de bole ofere metodulu de tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile celle mai inveterite, ci efectulu lui este asié de binefacetoriu, incatu nu lasa nice cea mai mica temere de urmari relle. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de ténutu.